

1. Inleiding

Op 11 juni 2024 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het wetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (hierna: Wet basisverzekering) ter consultatie aangeboden. De Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten maakt graag gebruik van de mogelijkheid om op het consultatiewetsvoorstel te reageren. Onze reactie ziet in hoofdzaak op het gebrek aan aansluiting van de Wet basisverzekering op de Wet verplichte beroepspensioenregeling (hierna: Wvb).

2. Aansluiting Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen op de Wet verplichte beroepspensioenregeling

2.1 Inleiding

De Wet basisverzekering vindt zijn oorsprong in het pensioenakkoord (2019).¹ Uit zowel het consultatiewetsvoorstel, de toelichting daarbij en het beleidskompasformulier volgt echter dat niet kenbaar acht is geslagen op het feit dat in pensioenwetgeving reeds de mogelijkheid bestaat om het arbeidsongeschiktheidsrisico voor zelfstandigen te dekken door middel van een arbeidsongeschiktheidspensioen ex art. 1 jo. 28 Wvb. Dit is onzes inziens een omissie. Het zou wenselijk zijn dat een zelfstandige met een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling een ontheffing kan krijgen van de verplichte verzekering op grond van de Wet basisverzekering. Hieronder zetten wij een en ander kort en nader uiteen.

2.2. Arbeidsongeschiktheidspensioen op hoofdlijnen

Een beroepspensioenvereniging die naar het oordeel van de Minister een belangrijke meerderheid van de beroepsgenoten in een beroepsgroep vertegenwoordigt, kan een beroepspensioenregeling verplicht laten stellen voor de gehele beroepsgroep.² Een beroepspensioenregeling kan een arbeidsongeschiktheidspensioen omvatten.³ De uitvoering van een verplichtgestelde beroepspensioenregeling gebeurt veelal door een beroepspensioenfonds.⁴ Thans zijn er in Nederland negen beroepsgroepen met een verplichtgestelde beroepspensioenregeling.⁵

Op het moment dat een beroepspensioenregeling een arbeidsongeschiktheidspensioen bevat, zijn alle beroepsgenoten verplicht hieraan deel te nemen. Vrijstelling is – behoudens voor gemoedsbezwaarden – niet mogelijk. Uitsluiting van een beroepsgenoot vanwege de uitkomst van een medische keuring is vanwege het verplichte karakter van de pensioenregeling evenmin mogelijk. Een drempelperiode is wettelijk verboden.⁶ Enige vorm van risicoselectie door een beroepsgenoot of het beroepspensioenfonds is hiermee onmogelijk. Daarnaast geldt dat een beroepspensioenfonds géén winsttoegmerk heeft en voor wat betreft kapitaaleisen is genormeerd door IORP-II in plaats van Solvency-II.

Een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling is vormgegeven volgens de eisen die de Wvb daaraan stelt. Dit betekent onder meer dat:

- a. de beroepspensioenvereniging het arbeidsongeschiktheids criterium (beroepsarbeidsongeschiktheid of functionele arbeidsongeschiktheid) bepaalt.
- b. De hoogte van de gewenste dekking door de beroepspensioenvereniging kan worden bepaald.
- c. Het beroepspensioenfonds voor die dekking een toereikende premie moet rekenen.
- d. De arbeidsongeschiktheidspensioenregeling tot drie jaar vrijwillig door een gewezen beroepsgenoot kan worden voortgezet, gerekend vanaf het moment dat hij niet langer onder de beroepsgroep valt.

---

¹ Kamerstukken II 2018/19, 32043, nr. 457.

² art. 5 Wvb.

³ art. 1 jo. art. 28 Wvb.

⁴ art. 106 e.v. Wvb.

⁵ Te weten: dierenartsen, fysiotherapeuten, huisartsen, loodsen, medisch specialisten, openbare apothekers, roeiers, tandartsen en verloskundigen.

⁶ art. 22 lid 3 Wvb.

- e. Een arbeidsongeschiktheidspensioenuitkering loopt tot en met de ouderdomspensioendatum.
- f. Het arbeidsongeschiktheidsrisico door de beroepsgenoten onderling wordt gedragen.
- g. De arbeidsongeschiktheidspensioenregeling kan voorzien in een vaste of variabele uitkering. Bij een variabele uitkering moet de arbeidsongeschiktheidspensioenregeling zijn vormgegeven als een solidaire premiereregeling of flexibele premiereregeling zoals die met de Wet toekomst pensioenen zijn geïntroduceerd.⁷

Tegen bovenstaande achtergrond is een arbeidsongeschiktheidspensioen een meer dan volwaardig alternatief voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Het zou naar onze opvatting dan ook een lacune zijn in de Wet basisverzekering indien zelfstandigen met een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling géén ontheffing kunnen krijgen van de in die wet geregelde verplichte verzekering, maar zelfstandigen met een private arbeidsongeschiktheidsverzekering wél.

2.3. Enkele specifieke aspecten

Zou een ontheffing voor zelfstandigen met een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling mogelijk zijn, geldt daarbij een aantal aandachtspunten. In de eerste plaats is een arbeidsongeschiktheidspensioen weliswaar soortgelijk aan een arbeidsongeschiktheidsverzekering, maar niet hetzelfde. Dat betekent dat eventuele eisen die aan een ontheffing worden gesteld, zullen moeten zijn toegesneden op arbeidsongeschiktheidspensioenen. Zo geldt voor een ontheffing op grond van art. 11 lid 1 onder d dat een private verzekering moet voorzien in een arbeidsongeschiktheidsverzekering tot AOW-datum. Voor een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling zou het daarentegen logischer zijn aansluiting te zoeken bij de pensioengerechtigde leeftijd voor het ouderdomspensioen in de betreffende beroepspensioenregeling.⁸

Ten tweede geldt op grond van de Wet basisverzekering een wachttijd van 52 weken. In de WvB is een wachttijd van 104 weken opgenomen.⁹ De termijn van 104 weken is in de Wvb opgenomen onder de kennelijke veronderstelling dat een zelfstandige het arbeidsongeschiktheidsrisico in die eerste 104 weken zelf kan dragen. Onze ervaring is dat dit niet het geval is. In de toelichting bij het voorliggende consultatiewetsvoorstel is uitgebreid onderbouwd dat een wachttijd van 52 weken passend is.¹⁰ Die onderbouwing geldt evenzeer voor arbeidsongeschiktheidspensioenen. Wij bevelen aldus aan om de wachttijd in de WvB terug te brengen tot 52 weken.

Tot slot geldt voor private verzekeraars dat zij een stabiliteitsbijdrage verschuldigd zijn om zo risicoverevening tussen privaat- en publiekverzekerden te realiseren. Wij constateren dat een stabiliteitsbijdrage voor beroepspensioenfondsen niet passend zou zijn. De redenen om een stabiliteitsbijdrage op te leggen, gelden niet voor een verplichtgestelde beroepspensioenregeling.¹¹ Risicoselectie door de zelfstandige of het beroepspensioenfonds is vanwege het verplichte karakter van een beroepspensioenregeling immers uitgesloten.

3. Slot

Met deze reactie roepen wij op tot: (1) het kenbaar meenemen van arbeidsongeschiktheidspensioenen in het wetgevingsproces aangaande de Wet basisverzekering, waarbij onzes inziens; (2) zelfstandigen met een arbeidsongeschiktheidspensioenregeling een ontheffing moeten kunnen krijgen van de verplichte verzekering als bedoeld in de Wet basisverzekering waarbij; (3) de eisen die aan zo'n ontheffing worden gesteld, moeten zijn toegesneden op het arbeidsongeschiktheidspensioen en; (4) voor arbeidsongeschiktheidspensioenen een wachttijd moet gelden die gelijk is aan de wachttijd uit de Wet basisverzekering: 52 weken.

Wij zijn uiteraard graag bereid tot nadere toelichting.

---

⁷ art. 28 lid 3 Wvb.

⁸ Vgl. art. 74 Wvb.

⁹ art. 1 WvB.

¹⁰ Memorie van toelichting Consultatiewetsvoorstel, p. 50 e.v.

¹¹ Memorie van toelichting Consultatiewetsvoorstel p. 75 e.v.